

Kazimierz Piwowarski

"Busssakrament und Familie", Edmund Karlinger, Innsbrvck-Wien-München 1977 : [recenzja]

Collectanea Theologica 49/2, 193-194

1979

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

motywacje oraz uwarunkowania socjokulturowe i parafialno-kościelne. Ponieważ parafia jest miejscem katechezy, dokonano także analizy pojęcia parafii. Okazało się to i ważne i nieodzowne. Od tego bowiem, jak wygląda parafia, zwłaszcza od tego, jak w niej realizuje się diakonia, martyria i liturgia, zależy także kształt katechezy. Oprócz powyższego ważną okazuje się także analiza dydaktyczna. Chodzi w niej o zbadanie treści nauczanych zwłaszcza pod bardzo praktycznym aspektem a mianowicie, ile i czego może się z nich konkretny człowiek nauczyć. Zadanie to wydaje się w RFN szczególnie aktualne wobec zalewu pomocy i modeli katechetycznych. Produkcja na tym polu jest tak ogromna, że trudno się w niej zorientować, zwłaszcza trudno dokonać wyboru między proponowanymi pomocami.

W rozdziale szóstym poruszony został problem współpracowników w katechezie parafialnej. Współpraca świeckich nie jest czymś marginalnym w parafii. Łatwo jest teoretycznie na ten temat mówić. Przeprowadzenie jednak tego napotyka w praktyce na wiele trudności. Chodzi tu nie tylko o to, że często w parafii trudno jest znaleźć większą grupę świeckich, którzy mogliby i chcieliby się włączyć do pracy. W wielu parafiach obserwuje się jeszcze dużą niechęć do tego rodzaju „nowości”. Dlatego ważnym wydaje się najpierw uaktywnienie wiernych, a potem koordynacja całej pracy parafialnej.

U wielu duszpasterzy obserwuje się niekiedy pewne niezadowolenie z tego, że obecna katecheza parafialna ogranicza się prawie wyłącznie do przygotowania do sakramentów pokuty, Eucharystii i bierzmowania. Autorzy są zdania, że właśnie przeprowadzona katecheza tych sakramentów może mieć pozytywny wpływ na wszystkie dziedziny życia parafialnego. Dlatego w siódmym rozdziale poruszyli teologiczne aspekty katechezy sakramentów oraz ich konsekwencje katechetyczne. Ważnym jest tu taki dobór pracowników, którzy gotowi są do pracy dla całej parafii.

Ostatni rozdział ukazuje przykładowo, jak powinno wyglądać kształcenie świeckich, którzy w jakiegokolwiek formie angażują się do pracy parafialnej. Problem ten został w RFN rozwiązany wielopoziomowo. Doskonale zorganizowana sieć instytucji zajmujących się kształceniem teologicznym daje każdemu możliwość znalezienia odpowiedniego ośrodka w pobliżu miejsca zamieszkania.

Wśród wielu pozycji, które ukazały się ostatnio na temat katechezy parafialnej, omawiana praca wydaje się szczególnie godna polecenia. Pozwala ona zorientować się w całej problematyce oraz ukazuje możliwość konkretnych rozwiązań. Pozytywy omawianej pozycji są owocem udanej współpracy autorów, znanego profesora oraz praktyka. Także czytelnik polski może znaleźć w omawianej pozycji wiele interesującego materiału.

ks. Kazimierz Piwowarski, Płock-Monachium

Edmund KARLINGER, *Bussakrament und Familie*, Innsbruck-Wien-München 1977, Tyrolia Verlag, s. 89.

Problematyka sakramentu pokuty jest już od wielu lat przedmiotem zaniepokojenia wielu duszpasterzy. Gwałtownie spadła w wielu krajach liczba spowiadających się. Szczególnie napawa to niepokojem, jeśli chodzi o dzieci i młodzież. Z doświadczeń spowiedników wynika, że wśród dorosłych przestali się spowiadać lub spowiadają się bardzo rzadko ci, którzy spowiedź traktowali formalistycznie i powierzchownie. Najważniejszą przyczyną, powodującą niedoceniecie sakramentu pokuty wśród dzieci, jest słabnące życie religijne w rodzinie.

W rodzinie dokonuje się w sposób najlepszy wychowanie do życia chrześcijańskiego, w ramach którego jedną z głównych ról pełni wprowadzenie w życie sakramentalne. Z tego względu katecheza kościelna powinna być

prowadzona w ścisłym kontakcie z rodziną. E. Karlinger ukazuje w swej pracy, że współdziałanie z rodziną prowadzi nie tylko do dobrego przygotowania dzieci na przyjęcie sakramentów, lecz jest także dużą pomocą dla chrześcijańskiego życia w rodzinie. Związek ten przedstawia autor szczególnie na przykładzie sakramentu pokuty.

Pokuta powinna być istotnym elementem w życiu rodziny. Tam doświadcza dziecko, że pewne jego czyny domagają się korektur, a wysiłek włożony w czynienie dobra przynosi radość i jemu i rodzinie. Powyższe doświadczenia mogą być podstawą zrozumienia, że to, co człowiek czyni, „dotyka” także Boga. Zło natomiast wprowadza rozdzwięk w stosunki z innymi oraz z Bogiem.

Przeżycie pojednania z Bogiem jest możliwe już wcześniej u dziecka, jeśli ono często przeżywało radość pojednania w rodzinie. Autor jest przekonany, że tylko ten, kto przeżył pojednanie w rodzinie lub w rzadkich wypadkach później poza nią, jest zdolny wierzyć w przebaczenie Boga i tego przebaczenia szukać. Z tego głównie tytułu sakrament pokuty powinien być przeżywany właśnie w rodzinie. Dobrze jest, jeśli już małe dziecko widzi, że także rodzice idą do spowiedzi i to nie tylko w szczególnych okolicznościach jak np. pogrzeb kogoś z rodziny. Chodzi o to, by sakrament pokuty nie był czymś wyjątkowym, lecz należał do zwyczajnego życia każdego chrześcijanina. W związku z tym ważnym jest przygotowanie dziecka do pierwszej spowiedzi oraz doświadczenie dziecka związane z pierwszą spowiedzą. Spowiedź ta powinna być rozumiana jako początek drogi, po której należy kroczyć przez całe życie.

Sakrament pokuty właściwie traktowany może stać się także owocną pomocą w życiu małżeńskim i rodzinnym. Warto podkreślić, że nie chodzi tylko o rozumienie sakramentu pokuty jako środka do uzyskania łaski czy utrzymania się w ramach życia chrześcijańskiego. Chodzi tu zwłaszcza o zastanowienie się nad swym postępowaniem, przeżycie winy wraz z możliwością wyzwolenia się z niej oraz doświadczenie przebaczenia. Autor dochodzi w zakończeniu do wniosku, że złożona i trudna problematyka sakramentu pokuty powinna zajmować centralne miejsce w duszpasterstwie rodzin.

Omawiana pozycja napisana jest popularnym językiem. Niektóre sformułowania brzmią nieco moralizatorsko. Niemniej może ona być pomocą dla każdego, kto pragnie zająć się bliżej problematyką sakramentu pokuty. Wydaje się to szczególnie ważne w czasie, gdy wielu przeżywa trudności w tej dziedzinie i szuka pomocy także w przystępnie napisanej książce.

ks. Kazimierz Piwowarski, Płock-Monachium

Lothar SCHMALFUSS, *Schritte — Ein Arbeitsbuch für den evangelischen Religionsunterricht in der 8. Klasse Gymnasium*, München 1977, Chr. Kaiser Verlag, s. 280.

Autor dostarczył materiał dla uczniów i nauczycieli, pomagający im wspólnie planować i przeprowadzać tematy, które program ewangelickiej nauki religii przewiduje w zachodniemieckiej ósmej klasie gimnazjalnej. Należy wyraźnie podkreślić, że autor nie daje gotowych jednostek lekcyjnych dla uczniów lub metodycznie opracowanych katechez dla nauczycieli. Nie taki cel przyświecał mu przy pisaniu tego podręcznika. Nie chciał bowiem hamować twórczych pomysłów nauczycieli i uczniów, ale zaproponował w zakresie przewidzianych przez program tematów pobudzenie do rozmowy, do dyskusji, do poszukiwania wyjaśnień. Zaprzagnął dać podniety do zastanowienia się nad tym, kiedy może się udać nasze życie i jak do tego przyczynia się chrześcijańska wiara. W tym celu opracował materiały, teksty, obrazy, pytania, impulsy oraz wskazania potrzebne do pracy przy pomocy podanych źródeł. Te wskazania nie są jakimiś uwagami